

Picard

- et besværligt fattiglem.

Af Ingrid Schmidt

Udgivet i Slægt & Data
Årgang 28 Nr. 3 2013.

Kraghede Fattiggård

I tiden mellem 1860 og 1890 byggedes der mange fattiggårde overalt i Danmark. Også Ø. Brønderslev – Hallund kommune, Hjørring amt byggede i 1881 en fattiggård til afløsning af et fattighus i Hallund og tre fattighuse i Ø. Brønderslev. Hvorfor man valgte netop at bygge den i Kraghede ca. 8 km fra Ø. Brønderslev og endnu længere fra Hallund, ved jeg ikke.

Jeg, der er født på Kraghede i 1936, kendte fattiggården godt. Gården hed Aaen, men blev stadig kaldt fattiggården lang tid, efter at denne var nedlagt i 1934. En enkelt beboer (Bette Christian) havde fået lov at blive dér efter nedlæggelsen, og en anden (Skade Trine) kom på besøg fra Ø. Brønderslev Alderdomshjem med rutebilen en gang imellem. Personer som vi i dag ville kalde psykisk udviklingshæmmede. De havde haft deres hjem på fattiggården i mange år, og for dem var det et hjem.

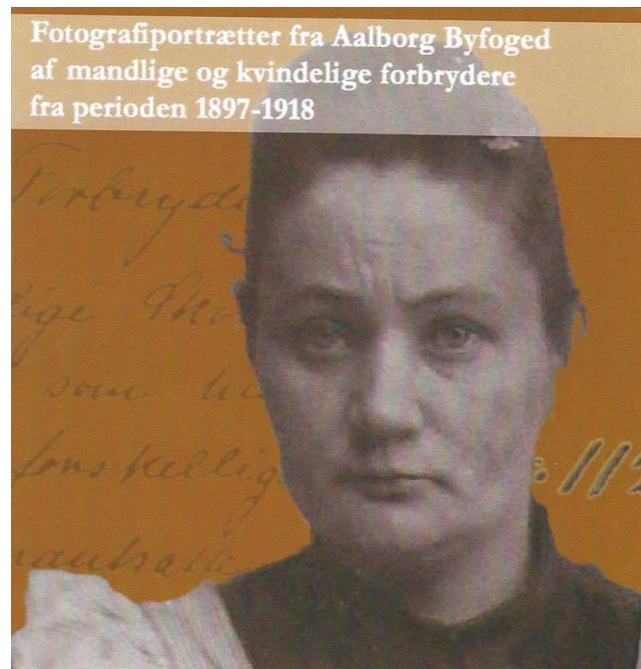
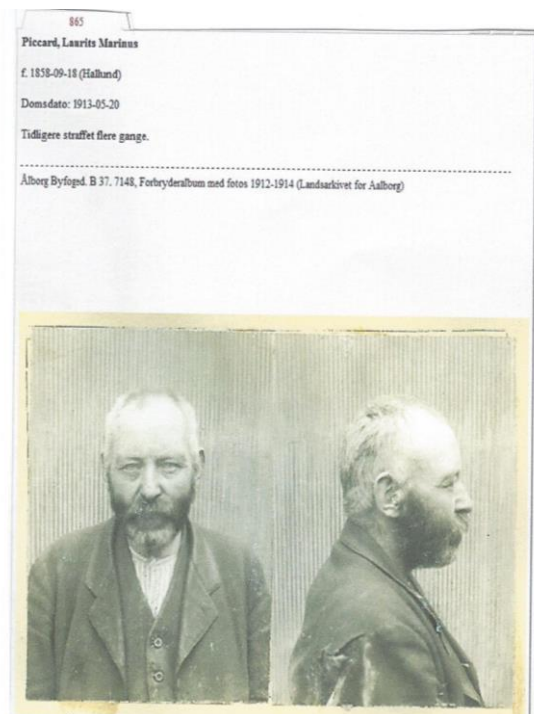
For andre var det et sted, de var blevet anbragt af tvang, fordi de ikke kunne klare sig selv, var syge, småkriminelle eller forældreløse. Nogle personer var kun kort tid på fattiggården, andre længere tid, og nogle flyttede ind og ud af den. En af de personer der flyttede ind og ud var Lauritz Marinus Picart, sådan skrev præsten i kirkebogen i Hallund ved hans dåb, men hans navn staves på flere forskellige måder.

Jeg købte i 2013 en CD med fotografiportrætter fra Aalborg Byfoged af mandlige og kvindelige forbrydere fra perioden 1897-1918 og deri finder jeg som billede nr.865 Laurits Marinus Piccard. Det satte mig i gang med at i gang med at genopfriske mine studier af Kraghede Fattiggaards historie.

Tidligere artikler om fattiggården:

Kraghede Fattiggaard 1881-1934. Fra Land og By 4, udgivet i 1994 af de lokalhistoriske arkiver i Brønderslev kommune

En besværlig familie på fattiggården
Vendsyssel Årbog 2002.



Picard.

Picard sætter rekord ved i fattiggårdsprotokollen at være den person, der er noteret for at have været indlagt på fattiggården flest gange, nemlig 8. Desuden var han kriminell, ikke den eneste på fattiggården, men formodentlig den, der blev idømt straf flest gange. Han var på født på Kjøskegård i Hallund sogn den 18. september 1858, som søn af en gartner der. Hans far døde, da han var 12 år. Da han var 19 år blev han idømt en dom på forbedringshusarbejde på 3 år, dømt for voldtægt. Dommen afsonede han i Vridsløselille. Senere blev han fængslet mange gange for bl. andet tyveri, betleri og løsgængeri. Problemet for Ø. Brønderslev-Hallund kommune var, at han var forsørgelsesberettiget der, og man ikke vidste, hvad man skulle gøre ved ham, når han blev løsladt. Han kom ind på fattiggården første gang i 1885, men også dette år afsonede han mindre domme.

Som eksempel på besværet med at have ham der, kan nævnes følgende episode: I maj 1888 blev han efter en udstået straf hjemsendt fra Horsens Tugthus, og blev ikke ret længe efter indlagt på fattiggården. En søndag i oktober samme år fik han udgangstilladelse og vendte beruset hjem til fattiggården sidst på eftermiddagen. Han sagde til nogle af de andre fattiglemmer, at han ville gå ned for at skændes med bestyreren. Han gik ned i dennes stue. Bestyreren viste ham ud, og da han ikke ville gå, tog bestyreren ham i armen. Picard slog ham i hovedet. Fattiggårdens to karle blev tilkaldt af bestyrerens kone, og de fik overmandet Picard og bundet ham. Han blev dog straks løst igen, men fór på bestyreren. Han blev så overmandet igen og indsat i arrestlokalet. Her undslap han fra og truede bestyreren med en foldekniv, han dog ikke havde åbnet. Så bandt karlene ham for 3. gang og kørte ham til Gendarmeristationen i Vester Brønderslev. Her blev han

idømt fængsel på vand og brød 4 gange 5 dage, og han skulle betale sagens omkostninger ialt 20 kr.

I 1889 blev han idømt 4 års tugthusarbejde for tyveri, bedrageri, løsgængeri og forsøg på voldtægt. Den dom afsonede han i Horsens. Han kunne ikke tåle at blive indespærret, blev angrebet af hallucinationer og vrangforestillinger, og blev derfor indlagt på Sindssygeanstalten i Århus. I en erklæring fra overlægen der hedder det: **Picards skjøre Hjerne tåler ikke Isolation, og saa ofte han underkastes Fængselsstraf faar han en Fængselspsykose, væsentlig ytrende sig ved Hallucinationer.** Picard forblev på sindssygeanstalten også efter udstået straf indtil 1899, dog stak han af flere gange, blev pågreben og bragt tilbage. I 1898 skriver overlægen ved sindssygeanstalten til Ø. Brønderslev-Hallund Sogneråd, at Picard ikke egner sig til behandling på en sindssygeanstalt og henstiller til Sognerådet at anbringe ham et andet sted. Sognerådet vedtager at spørge lægen, hvor han så kan anbringes.

Han blev hjemtaget til fattiggården, men allerede en måned senere blev han sendt på arbejdsanstalt i Ålborg. Her var han ikke glad for at være. Han stak af mange gange, og når han var ude stjal og tiggede han, blev anholdt og igen ført tilbage til anstalten. Han var så ked af at være der, at han endog gentagne gange bad om at komme tilbage til fattiggården, selv om det absolut heller ikke var et sted han ønskede at være. I 1904 giver sognerådet efter for hans "indtrængende bøn om få lov til at være uden for anstalten". Men allerede i 1905 idømmes han Forbedringshusarbejde i 8 måneder for løsgænger og betleri.

Picard var vel, hvad man i dag ville kalde "et håbløst tilfælde". Sognerådet vidste ikke, hvad det skulle gøre. En lægeerklæring fra overlægen i Risskov begæret af retten i Hjørring i 1907 til fremlæggelse i en retssag i Hjørring giver en beskrivelse af personen Picard. Heri hedder det blandt andet:

Picard er et degenerende Individ, som frembyder en betydelig Defect både i intellektuel og - navnlig - moralsk Henseende. Denne hans degenerative Konstitution gør, at man altid må vente, at han ved Lejlighed begaar ny Forbrydelse, men den gør også, at han er uskikket til at have Ophold i en Sindsygeanstalt. Hvis Anstalten skal sikre sig mod at han undviger, kan det kun gøres ved at holde ham i Celle. Men ved at holde ham i Celle påfører man ham næsten med Sikkerhed den samme Sindsygd, der opstod hos ham i Straffeanstalten. Og fjerner han sig fra Anstalten uden Tilladelse, vil han ganske sikkert igen give sig til at vagabondere, betle eller rapse. Han hører derfor sikkert hjemme i en Arbejdsanstalt, hvor man i alt Fald bedre end i en Sindsygeanstalt kan sikre sig hans Tilstedeværelse uden at holde ham isoleret. Hvad hans Tilregnelighed angaar da ved han vel, at han hverken maa stjæle eller betle, og han ved ogsaa hvilken Straf, han kan vente sig for de forskellige Lovovertrædelser. Men han nærer ingensomhelst moralske Betæneligheder ved at overtræde Lovene, og Frygten for en Straf, der ligger noget ud i Fremtiden, og som i alt Fald er betinget af, at han bliver anholdt og dømt, vil næppe bidrage synderligt til at afholde ham fra

Forbrydelser, han maatte føle sig fristet til at begaa.

De følgende år er Piccard det meste af tiden på arbejdsanstalt, i 1913 er han igen i Horsens tugthus. Her fortælles der i journalen, at han skal have siddende arbejde blandt andet halmfletning på grund af svage ben. Ved løsladelsen i 1914 skriver lægen, at der i det sidste halve år er udviklet en tuberkuløs betændelse i højre fodled og nederste del af skinnebenet. Dette sætter nok en stopper for hans megen vandren omkring og den kriminalitet, denne medførte. I hvert fald er han fra 1918 igen på fattiggården. Sandsynligvis beskæftigede han sig også der med halmfletning, og han lavede nogle fugle udskåret i træ, som han solgte. Dem havde han lært at lave i fængsel, fortalte han. Disse flotte fugle beundrede Anker Jensen(min far) født 1910, når han som barn kom på fattiggården, for at besøge en onkel, der var tjenestekarl der. Han husker Piccard og mange andre ejendommelige typer derfra. Noget af det, der gjorde størst indtryk på ham var, at fattiglemmerne ikke sad rundt om et bord og spiste. De sad på lange rækker med næsen ind mod væggen. Det var for at forhindre øjenkontakt. Der var nogle af beboerne, der let blev aggressive, hvis de følte, nogen så på dem eller lavede grimasser.

Piccard døde på Fattiggården 29.december 1923 og blev begravet på Øster Brønderslev Kirkegaard den 3. Jauar 1924.. I kirkebogen står der Laurits Marinus Piccardt fattigunderstøttet Ungkarl af Kraghede Fattiggård.

Kilder:

Kirkebøger og folketællinger

Sognerådsprotokoller fra Ø. Brønderslev - Hallund Kommune

Fattiggårdsprotokoller og diverse papirer fra Kraghede Fattiggård

Journaler i Hjørring Amt med tilhørende journalsager

Fotografiportrætter fra Aalborg Byfoged

Artikel i "Fra Land og By 4" om Kraghede Fattiggård